

Efter § 19, stk. 3, bevares ophavsmandens eneret til offentligt udlån kun for udlån af eksemplarer af filmværker og eksemplarer af edb-programmer i digitaliseret form. Det almindelige offentlige bogudlån er således undtaget fra eneretten til spredning af eksemplarer. I stedet er forfattere m.v. berettigede til biblioteksafgift på de betingelser, som er angivet i biblioteksafgiftsloven.

Loven om biblioteksafgift er udtryk for en kulturstøtteordning, som har til formål at fremme det danske sprog. Konsekvensen af at omlægge biblioteksafgiftsloven til en ophavsretlig ordning ville være, at der på grundlag af Danmarks internationale forpligtelser skulle betales vederlag til mange af de udenlandske forfattere, hvis bøger udlånes i Danmark.

Det fremgår af motiverne til ophavsretsloven, at indskrænkingsbestemmelserne i lovens kapitel 2, herunder § 19, kan fraviges ved aftale, medmindre andet udtrykkeligt er bestemt i loven.

Ensidige forbehold og klausuler om forbud mod udlån har imidlertid ingen retsvirkning, og en aftalt fravigelse af lovens regler er alene bindende for de parter, som har indgået aftalen.

5. Forholdet mellem bevillinger, antal berettigede og bogbestande i perioden 1992-1997

I perioden 1992-1997 har antallet af bøger på folkebiblioteker og skolebiblioteker holdt sig på et nogenlunde uændret niveau. Bevillingerne til biblioteksafgiftsformål har i de samme år været jævnt stigende med regulering for pris- og lønudviklingen fra 128,9 mio. kr. til 141,1 mio. kr. Udviklingen i antallet af tilmeldte viser en stigning fra 11.600 personer i 1992 til 14.930 i 1997.

Der henvises til *bilag 3*, hvor der er givet en oversigt over udviklingen i bevillinger, antal afgiftsberettigede og gennemsnitligt udbetalte beløb i perioden 1992-1997.

På den nævnte baggrund finder Kulturministeriet, at der er grundlag for at foreslå, at der afsættes øgede midler til den almindelige biblioteksafgift, således at der i hvert af årene 2001 og 2002 tilføres yderligere 3 mio. kr. For så vidt angår årene 1999 og 2000, er ministeriet indstillet på, at bevillingen tages op til fornyet overvejelse. Målet må i denne forbindelse være, at der tilvejebringes en sikkerhed for modtagerne af biblioteksafgift med hensyn til bevillingernes udvikling over en fire-årig periode, herunder med hensyn til pris- og lønregulering.

Med hensyn til rådighedsbeløbet for grammofonplader m.v. henvises til bemærkningerne ovenfor under pkt. 3.2. om en forøgelse fra 1999 på 3 mio. kr.

6. Lovforslagets administrative og økonomiske konsekvenser

For så vidt angår administrationen af biblioteksafgiftsordningen medfører lovforslaget, at der tilføres Biblioteksstyrelsen 1 årsværk for en bibliotekar eller kontorfunktionær, svarende til ca. 300.000 kr.

Dette er en forudsætning for, at Biblioteksstyrelsen kan løse de nye opgaver, som vil være forbundet med at supplere de nationalbibliografiske data. Det drejer sig f.eks. om behandlingen af redaktørers bidrag, illustrationer til oversættelser m.v., som indebærer dokumentation.

I finanslovforslaget er indarbejdet en forhøjelse af rådighedsbeløbet for grammofonplader m.v. med 3 mio. kr. Endvidere er bevillingen til den almindelige biblioteksafgift i 2001 forøget med 3 mio. kr. og i 2002 med yderligere 3 mio. kr.

Kulturministeren vil endvidere tage initiativ til, at spørgsmålet om bevillingsniveauet i årene 1999 og 2000 tages op i forbindelse med forhandlingerne om finanslovforslaget for 1999.

Lovforslaget har ingen økonomiske og administrative konsekvenser for kommunerne. Lovforslaget har heller ingen erhvervsøkonomiske konsekvenser.

7. Miljømæssige konsekvenser

Forslaget har ingen miljømæssige konsekvenser.

8. Forholdet til EU-retten

Udlånsretten er inden for EU nærmere reguleret i Rådets direktiv 92/100/EØF af 19. november 1992 om udlejnings- og udlånsrettigheder samt om visse andre ophavsretsbeslægtede rettigheder i forbindelse med intellektuel ejendomsret (herefter: udlejnings- og udlånsdirektivet).

Efter dette direktiv tilkommer der som udgangspunkt ophavsmænd, udøvende kunstnere, fonogramproducenter og filmproducenter en eneret til udlån af eksemplarer af deres værker, præstationer, frembringelser m.v.

Direktivet giver dog i art. 5, stk. 1, medlemslandene mulighed for at gøre indskrænkninger i eneretten for så vidt angår offentligt udlån, på betingelse af at ophavsmændene modtager betaling for udlånet. Betalingen kan fastsættes under hensyn til den enkelte medlemsstats målsætninger for fremme af kulturen.

Hvis eneretten til udlån fraviges, skal de foranstaltninger, som træffes på nationalt plan, være i overensstemmelse med princippet i EF-Traktatens art. 6 om forbud mod diskrimination på grundlag af nationalitet. Dette er præciseret i præambelen til direktivet.